

KTO SI?

J 1,14-15.19-22

kázání ze soboty 17. 5. 2014 – br. Mikuláš Pavlík

Prečítali sme si biblickú pasáž, kde sa 4 krát objavuje otázka po identite jedného muža. Túto otázku kladú predstavitelia židovského národa Jánovi Krstiteľovi. Hnutie, ktoré vyvolal tento výnimočný muž, nemohlo ostať nepovšimnuté. Ján získava ďalších prívržencov a to, že nespolupracuje s oficiálnymi náboženskými štruktúrami a inštitúciami tej doby, je podozrivé. Preto je k Jánovi vyslaná delegácia s jediným zámerom: Zistiť, kto ten človek je a či jeho činnosť nenarúša zaužívanú náboženskú prax a autority.

V texte sa objavujú 4 podobné otázky po identite. Kto si? V. 19 Ako to teda je? V. 21 Kto si teda? V. 22 Za koho sa sám pokladáš? V. 22 V gréckom texte je tam doslova: Ty, kto si? Dôraz je na zámene ty. Možno by sa to dalo preložiť: Kto ty vlastne si?

Keď som sa pred vyše 30 rokmi začal zaujímať o to, kto sú to adventisti, tak som sa v jednej brožúrke dočítal, že adventistické hnutie je podobné práve hnutiu Jána Krstiteľa. A tá analógia je veľmi jednoduchá: Tak ako Ján Krstiteľ pripravoval svet na Ježišov prvý príchod, adventisti majú pripraviť svet na jeho druhý príchod. Možno aj z tohto dôvodu by pre nás mohlo byť zaujímavé, ako Ján na otázky odpovie.

Hneď na začiatku nás prekvapí razancia, s akou sa ohradí voči prípadným domnienkam, že by mohol byť hlavnou postavou Božieho spasiteľného zámeru s týmto svetom. Nie, povie Ján veľmi dôrazne hneď na začiatok, aby bolo jasné, kto nie je. Ja nie som Kristus. Ja nie som Mesiáš. Ja nie som Spasiteľ sveta.

Otázky pokračujú. Ako to teda je? Si Eliáš? Nie som.

Na Eliáša sa pýtali preto, lebo v poslednej starozmluvnej knihe Malachiáš bolo napísané nádherné zaslúbenie (Mal 3,23 (4,5) „Hľa posielam vám proroka Eliáša, prv ako príde deň Hospodinov.“ Niektorí vykladači tomu rozumeli tak, že Boh pošle proroka Eliáša, aby oznámil čas konca sveta spojený s príchodom Mesiáša. Ale Ján Krstiteľ odmietne aj tento titul. Nie som Eliáš.

Jánova odpoveď nás prekvapí, pretože Ježiš má iný názor na jeho eliášovskú úlohu a v Mat 11,14 povedal: „Ale ak chcete prijať: On je Eliáš, ktorý má prísť.“ A tak napriek tomu, že Ježiš v Jánovi vidí naplnenie prorockého slova o Eliášovi z proroka Malachiáša, samotný Ján Krstiteľ sa necíti hodný to o sebe povedať.

Prichádza ďalšia otázka: Si ten prorok? Aký prorok? Zdá sa, že je to narážka na zaslúbenie proroka, ktoré dáva Mojžiš v 5 Moj 18,15. Mojžiš tu zaslubuje proroka, ktorý bude prevyšovať mnoho iných poslov a ktorý má byť rovný samotnému Mojžišovi. Nie, odpovedá Krstiteľ, nie som ani ten prorok. A tu nás takisto Jánova odpoveď prekvapí. Sám Ježiš totiž o ňom povedal: Čo ste teda vyšli vidieť? Proroka? Áno hovorím vám, omnoho viac ako proroka.“ (Mat 11,9)

Prečo je Ján taký zdržanlivý pri odpovediach na otázky po jeho identite, keď najme-

nej na dve posledné by mohol s čistým svedomím odpovedať ÁNO? Nie som Mesiáš, to je pravda, ale som nový Eliáš a nový Prorok.

A tak mu položia poslednú otázku: Tak nám teda sám povedz, kto si. Za koho sa sám pokladáš? Ján Krstiteľ sa odvolá na text Písma, na jeho autoritu. Som hlas volajúceho na púšti. (Iz 40,3)

Dáva veľmi jasne najavo, že nejde o osobu volajúceho. Tá zostáva v úzadí. Dôležité je len to, aby ten hlas znel, aby toto volanie ľudia počuli a vyrovnali cestu, po ktorej Pán prichádza k svojmu ľudu. Ján je tu preto, aby druhí spoznali, kto je Ježiš. Aby poukazoval na neho, na Ježiša.

- Ján nevyzdvihuje svoju osobu, nestavia sa do popredia, a aj keď by mal právo stotožniť sa s prorokom Eliášom či Prorokom, on to neurobí. Hoci by si zaslúžil pomenovanie Eliáš, pretože naplňa jeho poslanie, zaslúžil by si pomenovanie prorok, pretože ho Boh vyvolil, aby oznamoval ľudu príchod Mesiáša, on povie: Ja to nie som. Chce byť len hlasom, ktorý bude poukazovať na „toho, ktorý je mocnejší ako on“.

Ak by sme už prijali stotožnenie adventistického hnutia s hnutím Jána Krstiteľa, potom by nebolo zlé povedať, že nie sme záchrancovia sveta, nie sme jeho spasiteľmi, bolo by dobré povedať podobne ako Ján Krstiteľ: Nie sme mesiášovia.

Eliáš mal oznámiť čas konca sveta – je to poslanie podobné nášmu. Aj toto poverenie by sme však mali vykonávať s pokorou. Ján nechcel, aby sa pozornosť sústredila na neho a jeho prípadné výpočty. Aj Ján musel korigovať niektoré svoje predstavy o čase, kedy nastane Božie kráľovstvo.

A čo Ján ako prorok? Aj my sa niekedy nazývame prorockým hnutím. Veríme, že sme mali medzi sebou proroka. Upriamujeme naň svoju pozornosť, citujeme ho. Ale Jánov príbeh ukazuje, že naša pozornosť nemá byť sústredená výhradne na proroka, ani na prorocké poslanie a výpočty, ale na Pána, ktorý prichádza k svojmu ľudu.

- Jánova identita je spojená s osobou Ježiša Krista. Poznáme to z Jánových odpovedí. „Nie som Mesiáš“, „Urovnávajte cestu Pánovi“, „Uprostred vás stojí ten, koho nepoznáte“, „On prichádza za mnou“. Vždy, keď mu položia otázku: Kto si? jeho odpoveď obsahuje zmienku o Ježišovi. Jánova identita je úzko prepojená s Ježišom.

Otázku: Kto si? Však v Jánovom evanjeliu nedostal len Krstiteľ. Ján 8,25.

Ježiš je ďalší zvláštny človek na scéne, s ktorého si Židia nevedia zaradiť.

Ktože si ty? „Som to, čo vám od počiatku aj hovorím.“ Odpoveď na to, kto je Ježiš, musia nájsť v jeho vlastných slovách. Ján Krstiteľ povedal: Som to, čo o mne hovorí Písmo. Sám o sebe nie som nič, ak niekto som, tak len v spojení s osobou Ježiša Krista.

Ježiš hovorí: Som to, čo o sebe hovorím ja sám. Nie je to trúfalosť? Je. Nie je predsa

náhoda, že na konci tejto rozpravy okolostojaci zodvihnú zo zeme kamene. Lenže len Ježiš má právo vysloviť tieto slová. Prečo? Pretože ich predtým počul od toho, ktorý ho poslal. Od svojho Otca. Ján 8,18.

Kto si? Pýtajú sa aj Ježiša. „Som to, čo vám od počiatku hovorím.“ Ak si otvoríme 1. kapitolu Jánovho evanjelia, aby sme videli, čo o Ježišovi hovorí Ján, tak tam čítame, že Ježiš je:

v.1 - Slovo, Logos; v. 2 – ten, skrze ktorého bolo všetko stvorené; v. 4. – ten, skrze ktorého máme život; v. 5 – je svetlo; v. 17 – ten skrze ktorého máme prišla milosť a pravda; v. 18-jednorodný Boží Syn, ktorý priniesol známosť o svojom Otcovi; v. 29. – Baránok Boží; v. 33 – ten, ktorý krstí Duchom Svätým; v. 41. Mesias; v. 45-ten, o ktorom písal Mojžiš – Prorok; v. 49 – Syn Boží a kráľ izraelský; v. 51 – Syn človeka.

To je odpoveď, ktorú dáva 1. kapitola, na otázku: Kto je Ježiš.

Ak je Krstiteľova identita odvodená od Ježiša od koho je odvodená identita Ježiša Krista? Tak ako Ján nemôže nehovoriť v súvislosti so svojou osobou o Ježišovi, tak Ježiš nemôže nehovoriť o svojom Otcovi. (Logos Ján 1,1. Syn Boží, Baránok Boží atď) Ján 14,10 – Či neveríš, že ja som v Otcovi, a Otec je vo mne? Ježiš je tým čím je len vo vzťahu k svojmu Otcovi.

Ján Krstiteľ hovorí: Ja som v Kristovi. Kristus hovorí: Ja som v Bohu.

Farizeji a levíti sa chceli dozvedieť, kto je ten divný prorok, ktorý káže o tom, že na svet prišla v Ježišovi milosť a pravda. Zvláštne ale je, že sa od neho dozvedeli viac o tom, kto je Ježiš než o tom, kto je on sám.

Nemalo by sa tým istým vyznačovať aj hnutie, ktoré verí, že má podobné poslanie ako Ján Krstiteľ?

